

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demanet'a.

Locuint'a Redactoru'ni:

Cancelari'a Redactiunii:

Str'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorib nefrancate nu se voru
prizal decâtu numai de la corespu-
ndintii regulari ai „Federatiunii”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretinlu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. n.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Scire electrica partec. a „Feder.”

Racuresci, 25 iuniu. Principele Napoleonu pri-
mesce asta-di in audiintia, pre Romanii transcarpatini,
cari i immanza una adresa privitoria la situatiunea a
trei milioane romani d'in Austria.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre semestrulu II. (iul.—dec.) 1868.

Apropiandu-se semestrulu II. deschidemu pre-
numeratiune la diurnalulu nostru totu cu conditiunil
cari se vedu in fruntea lui, si rogâmu pre p. t. dor-
itori de a avè acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi
cu prenumeratiunea, ca sê ne potemu orientâ de
tempuriu in privint'a nrului esemplarielor.

Redactiunea.

Pest'a, 14/26 iuniu 1868.

În *siedint'a* de asta-di a casei represintantiloru
Ungariei a resunatu una voce noua, voce ne mai au-
dita inca in cas'a dietei unguresci. Daca ni-ar' fi per-
misu a face aci la inceputu una asemenare, de si
schiopatatoria ca tote asemenârile, ni-ar' veni a dî-
ce, cã una pasere d'in falnicii codri ai frumosei Tran-
silvanie si-au parasitu loculu, unde a crescutu
si au prinsu pene, si aspirandu la una cli-
ma mai favoritoria pentru sine, a venitu ca sê cante
domniloru unguresci, cari au bunetâti multe, d'in
cari arunca câte ce-va si celoru ce cerca a li
causã desfetare; dorere, ciripirea paserei nostre
n'o ascultã de asta data nimene. Dmnl Mateiu
Popu *Grideanulu*, unulu d'între acei deputati arde-
liani, cari infrunta atât'a tempu si cu atât'a cerbi-
cia vocea natiunei romane si opiniunea ei publica,
si-radica in *siedint'a* de asta-di graiulu, propunendu
unu „proieptu de conclusu”, in care cere, ca favo-
rulu acordatu secuiloru, cari voru da dare mai mica
pentru fierberea vinarsului, sê se estinda si a supr'a
poporului d'in districtulu Fagarasiului. Numitul
dnu propuse acestu proieptu, dupa ce proieptulu de
lege privitoriu la acêsta afacere se desbatuse in dieta
si se primise definitivu inca in *siedint'a* de alalta eri.
Nu vonu petrece mai multu la acestu punctu, arc-
tandu amintitulu domnu, cã ar' fi avutu tempu a
face, ca avutu de eugetu a face, in decursulu per-
tratãri respectivulu proieptu de lege, ci vomu aminti
numai rezultatulu acestei propunerii, facuta in intie-
lesulu proverbiului: *post festa cantare*, care fu: cã
propunerea se delaturã simpleminte, dupa ce la unu
proieptu de lege votatu definitivu de corpulu legela-
tivu, na se mai pote face neci unu amendamentu. Nu
in acestu modu, domniloru d'in Ardealu, si preste
totu nu in diet'a Ungariei au a se validã drepturile
natiunei romane d'in Transilvania. Intorceti-ve
odata pre calea adeverului, *depuneti-ve mandatulu*.
si rentorceti-ve in patri'a vostra nefericita, la sinulu
maicei iubitorie, care nu v'a laptatu, pentru ca sê o
paresiti, candu are mai mare lipsa de toti fili sêi. Nu
portati mai departe acestu rol mersiavu, care nu va
aduce neci unu bine, nice pentru voi, cã-ci adeveru
vi graimu voue, nu este blastemu mai amaru si mai
funestu in urmârile sale, de câtu blastemulu patriei
si a-lu natiunei. Feritive de acest'a, pana mai poteti,
bataru in interesulu urmatoriloru vostri!

Cestiunea succesiunei pre tronulu veduvitu alu

Serbiei ocupa atentiunea totoruru. „*Vidovdan*”, orga-
nulu locutientiei provisorie a Serbiei, dîce cã scupt-
sina, care se va adunã la 2 iuliu, va avè a dà espres-
siune singuru legi ereditarie. „Natiunea serba are
dreptulu nedisputabile de a dispune liberu despre
tronu. Inse poporulu a decisu in 1859, cã demnita-
tea principesca este ereditaria in famili'a *Obrenovics*;
adunarea natiunale a statoritu chiaru si ordinea, in
care diferitele ramuri a le acestei familie sunt chia-
mate la tron. Poporulu serbu, radîmatu pre acêst'a
basa, a prochiamatu pre Milan principe. Prin urmare
scuptsîn'a, care se va adunã la 2 iuliu, nu are neci
decãtu caracterulu unei scuptsîne alegatorie, ea va
avè numai de a salutã pre principe si de a alege, pentru
durat'a minoritãtii lui, consiliulu guverniale. Afara de
aceste, adunarea natiunale va avè de a face unu proiectu
de lege pentru organisatiunea gardei domnitorului, alu
carei-a comandante va garantã cu viet'a sa despre
securitatea persoanei principelui. In fine va avè misi-
siunea de a face una lege, carea va enuncia neviola-
bilitatea persoanei regintelui, si in intielesulu carei-a
totu insulu, care lu-va vatemã, prin pressa sêu prin
cuventu, va fi pedepsitu ca criminale de lesa Maje-
state.”

D'in Rom'a se scrie, cã curi'a romana va dà lumei,
cu ocasiunea serbatoriei apostoliloru Petru si Paulu,
unu nou „*Syllabus*”, care va contienè programulu concii-
liului ecumenicu, ce se va conchiamã la 8 diecemvre.
Punctulu principale alu *Syllabului* va statori, ca
dogma, domnirea seculare a pontificelui romanu.
Votum paupertatis!

Dieta Ungariei.

Siedint'a casei deputatiloru, tienuta la
24 iuniu.

Presiedinte S. Gajzágó.

Dupa autenticarea procesului verbale d'in sie-
dint'a trecuta, presiedintele anuncia literere creden-
tionali ale lui Ioane Misiciu, care chiaru atunci
intrandu in dieta, ocupã locu in stang'a si fu primitu
cu aplause d'in partea partitei stange.

Ministrulu *Eötvös* raspunde la interpelati-
unea, ce i facuse *Csanády* intrebându-lu: ore are de
eugetu guvernulu, ca conformu legi 1848. art. 20,
inca in decursulu sesiunei presinti, sê asterna unu
proieptu de lege in privint'a egalei indreptãtiri a to-
turatoru confesiuniloru d'in tiera? Ministrulu reflectan-
du la acêsta interpelatiune si la cuventarea, ce a
adresatu-o interpelatoriulu, dîce, cã nu e adeverata
asertiunea interpelatoriului afirmandu, cum cã intre
confesiunile d'in tiera existe ore-si-care ura religiuna-
ria d'in cauza, cã confesiunile nu sunt egalu indre-
ptãtite. Cumcã egal'a indreptãtire inca nu e reali-
sata, este a se atribui la doue cause: multimea agen-
deloru si impregiurarea, cã guvernulu respectandu (?)
drepturile fia-carei confesiuni, nu pote fi indiferent
fatia cu ele si cu dreptulu loru de autonomia, care
nu prè erta guvernulu a se mestica in afacerile
basericesci. — Apoi mai vorbesce despre casatoriele
miste, si in fine spunc verde, cã guvernulu in
decursulu sesiuniloru presinti a nevoia
va potè asterne proieptu de lege pentru
egala indreptãtire a confesiuniloru d'in
tiera!

Csanády: Nu voiu urmã pre dlu ministru
pre terenulu fraseloru (sgomotu), dsa nu m'a con-
vinsu, cã si se pote ertã gresiel'a ce o face, nesatisfac-
du articulu respectivu d'in legile 1848, (sgomotu
cumplitu). Guvernulu nu are cauza a amanã acêsta
causa urgente. Promisiunile si cuvintele frumose ale
dlui ministru nu ne potu indestulã, cã-ci nu ni-a spu-
su, ce va face intre impregiurãrile presinte? Nu sum
multumitu cu respunsulu ministrului; mi reservu
dreptulu la procedere ulterioara.

E. Simonyi interpeleza pre ministrulu de jus-
titia, sê decesplicatiune §-ului 83 d'in regulamentulu
de presa.

Ant. Zichy raporteza despre alegera lui *G. Grenzstein*. Comisiunea verificatoria e de parere,

ca numitul deputatu, pre basea investigatiunei or-
dinata prin dieta, sê se verifice definitivu.

Babesin se dechiara contr'a verificãrei. *Glatz*
rस्पunde lui *Babesiu*, *Sig. Popu* intreba: cine sê
porte spelele investigatiunei?

Sig. Borlea: Onorata casa! Cunoscundu cu d'in mai
multe precedintie rezultatulu acestui casu de verificatiune,
inainte de ce ar' fi fostu prezentatu casei, nu voiescu a vorbi
in meritulu lucrului, voiescu a me dechiarã numai in privin-
ti'a speselor. A nume: observatiunea dnului raportoru, cã
afacerea speselor nu se pote decide, cã ea trebue sê se trans-
puna mai antâiu comisiunei bugetarie, de unde se va remite
apoi casei pentru a fi decisa, — este necorecta, aceea ce voie-
scu a lamuri prin urmatoriele consideratiuni:

Cu ocasiunea investigatiunei alegerei de la *Pecic'a* se
facã una asemene decisiune, adeca spelele se transpusera co-
misiunei bugetarie, fãra ca sê fia fostu presintate mai tardiu
casei. Siu cu buna sema, cã spelele sunt esecutate acuma de
pre recurintii de la *Pecic'a*. Deci indresnescu a face in acêsta
privintia urmatori'a propusetiune:

De-ora-ce am esperiatu, cã onorat'a casa a privitu mai
de multe ori casurilo precedenti, ca argumente de capetenia in
enunciarea decisiuniloru, si de ora-ce mi-aducu bine a minte,
cã onorat'a casa a decisu in an. 1866 cu privire la una afacere
de investigatiune, cã spelele de investigatiune sunt a se ac-
operi d'in cass'a dietei; considerandu cã in casulu presinte
atãtu commissariulu investigatoriu, cãtu si raportorulu, au consta-
tatu, cã petitiunatori nu au avutu cea mai mare parte neci una
cunoscintia despre actulu de petitiune: propunu, ca confor-
mu casulu precedentu d'in 1866, spelele investigatiunei sê se
acopere si in casulu presinte d'in cass'a dietei. (Sgomotu mare
si strigãri). Oratorele continua: Eu credu, cã am dreptulu de
a propue si de a pretinde sê fiu ascultatu. Aceste drepturi
nu mi-se potu denegã, orodu eu, prin nimene, precum nu de-
negu neci eu dreptulu casei, ca sê decida despre propunerea
mea dupa placulu sêu; si cu tote cã onorat'a casa mi-dã de
scire prin sgomotulu sêu, cã propusetiunea mea nu va avè
fericirea de a fi primita, eu o recumendu de nou pre bas'a
unui casu precedentu, asemene celui de asta-di.

Cas'a urgeza votisarea, care imtemplandu-se,
Grenzenstein se prochiama deputatu verificatu defini-
tisivu.

Bujanovics cetesce raportulu a supr'a legi
de indemnitate, ce cere de nou ministrulu de finan-
tie. — La rogarea lui *M. Lónyay* se pune la or-
dinea d'ilei pre mane.

Se cetesce si se voteza a trei'a ora tratatulu de
navigatiune cu Angli'a, tratatulu vamale cu Bavari'a,
proieptulu de lege despre darea de sare. — Se voru
comunica casei magnatiloru.

Siedint'a se suspinde pre câte-va mominte, era
redeschidindu-se, se continua discutiunea spe-
ciale a supr'a proieptulu de lege, despre importulu
tabacului, si toti articlii s'au primitu dupa redigerea
comisiunei centrale.

Dup'aceste se incepe discutiunea generale a
supr'a proieptulu de lege despre darea pentru spiri-
tuose. La acêst'a desbatere luara parte, *C. Tisza*,
M. Lónyay si *Kerkápolyi*. In fine diet'a, la
propunerea comisiunei centrale, enuncia protocolar-
minte, cumcã se va conchiamã un'a ancheta, care pa-
na in anulu viitoriu va raportã dietei, cum s'ar' potè
usiorã darea pentru spirituose.

Trecundu-se la desbaterea speciale, cei dantâiu
11. §. se primescu fãra discutiune. Er la §-ulu 12 iã
cuventulu

L. Tisza si propune, ca esceptiunea favorito-
ria facuta in acestu §. numai pentru secuime, sê
se estinda si preste alte pãrti ale tierei, unde a fo-
stu in usu a se ferbe vinarsu cu caldãri mici.

Lónyay e contr'a primirei acestei propunerii,

Adreiu Medanu On. casa! Dupa ce de comunu este
cunoscutu, cum cã si in alte pãrti ale tierei sê afla atari tie-
nuturi, cari au asemene situatiune ca acele pãrti ale pam-
tului secuiescu, despre cari se trateza in paragrafulu de sub
intebare, si in cari locitorii nu si-potu iernã vitele fãra d'a
se ajutã cu fierberea spirituoselor de bucate; nu este justu
ca in favorulu ce se dã secuiloru in §-ulu acêst'a sê aiba parte
numai si numai acêsti-a.

Decum-va s'ar primi paragrafulu acêst'a precum este
formulatu, adeca: cã numai secuii sê pota ferbe cu caldãr,
mice pentru una dare de 2 fl.; dispusetiunea acêst'a s'ar' parè
a fi favorirea unui soiu (favorirea eschisiva a secuiloru), acê-
st'a inse nu credu sê pota fi intentiunea on. diete.

Dreptu acea io asi dori ca favorulu acest'a sê se deo totoruru locuitoriloru d'in acele tienuturi ale tieriei, in cari suversêza asemene relatuni si asemene impregiurâri, ca si in ale pamentului secuiescu, despre cari se trateza in §-ulu de sub intrebare, — si mi ieu libertatea a propune: ca in punctulu alu doilea alu §-lui 12 in loculu cuvintelor: „a pamentului secuiescu“ sê se puna spresiunea: „a tieriei,“ ca asiê favorulu §-lui acestui-a sê se estinda preste tota tier'a.

La acestu obieptu mai vorbescu: Zsarnay, Zmeskál, Antalfy, Nyári, Justh, Vadász si

Sigismundu Borlea: Propusetiunea dnului deputatu, Ladislau Tisza, nu contine, precum credu eu, alta ce decâtu câ, nu numai pamentulu secuiescu, ci si tienuturi de asemene pusotiune sê se impartiesca in beneficiulu cuprinsu in § 12. Era dnulu deputatu Antalfy dîse in discursulu sêu, pronunsiatu pentru aperiarea seculorulu, câ elu n'are lipsa de privilegiu in interesulu seculorulu si asiê nega totodata, câ acestu-a ar' fi unu privilegiu, sê câ beneficiulu cuprinsu in § 12 ar' fi unu beneficiu pentru care-va soiu de poporu, precum afirmâ d. deput. Medanu: eu repetiescu de o data cu dnulu Antalfy, câ neci eu nu voiescu a institui privilegiu pentru nimene, inse daca onorata casa va respinge propusetiunea dnului Tisza, prin carea beneficiulu stabilitu in favorulu pamentului secuiescu s'ar' estindo si la alte tienuturi de asemene conditiune este evidinte, ori-cum vomu suci lucrulu, câ legea infintieza pentru secui unu privilegiu, carele nu e alta-ce decâtu unu favoru pentru una rase de poporu. Daca nu voimu dara a infintia privilegiu pentru favorulu unei rase, trebuie sê primimu fâra indoieia acêsta propusetiune.

Dnulu ministru alu financiiloru argumentoza si afirma contr'a propusetiunei dlui Tisza, câ singuru in secuime este datin'a a ferbe spiritulu cu caldâri de 1 1/2 fieria. Acêsta afirmatiune este nefuntata. Scimu cu totii, precum credu eu, câ in mai multe comunitate si mai vertosu in comitatele muntose, precum: Aradu, Bihoru, Zarandu, etc., se intrebuintieza caldâri asiê mice ca in Secuime. Dnulu ministru alu financiiloru presintâ inca argumentululu, câ participarea mai multorulu tienuturi in acestu beneficiu ar' casionâ plansori nenumerate. Acestu-a inca nu e argumentu. Sunt destui deregatori financiari, sustienuti prin tiera, pentru ca sê complanoze plansorile financiari. Miseri'a seculorulu inca fû presentata ca argumentu, cu privire la acestu favoru. Eu credu câ nu este nimene, care sê nu se pote plange in acêsta privintia. Intr'adeveru, tier'a a ajunsu la cea mai mare seracia, si daca seracia ar' potê fi unu argumentu, amu potê impartesi tota tier'a in acestu favoru. Ast'a ar' fi intr'adeveru de doritu.

Daca nice astu-feliu de dorintie drepte si ecuitabili nu respectâmu, candu pertratâmu legi despre greutâtile poporului, apoi nu vedu caus'a, pentrece sê ne ocupâmu atât'a tempu de ele; câ-ci totu un'a este a inarticala tote patentele si ordinatiunile privitorie la portarea greutâtilorulu, sêu a ne disputâ despre ele cu septemanele, rezultatulu este totu acel'a. Pentru aceea, onorata casa, d'in parte-mi — dorindu a usiora câtu se pote greutâtile poporului d'in pântulu de vedere alu dreptâtii si alu ocuitâtii, partenescu amendamentululu dlui deputatu Tisza, fiindu câ cuprindê ore care mica usiorare a greutâtilorulu poporului, de priu tienuturile mai vitroge.

Se pune la votu propunerea lui L. Tisza si se respinge.

Se continua desbaterea proieptului si se prime-sce fâra modificatiune.

Fiindu tempulu inaintatu, siedinti'a se radica la 2 ore d. m.

Siedinti'a casei deputatiloru, tienuta in 25 iuniu la 10 ore a. m.

Presiedinte: S. Gajzagó.

Dupa autenticarea procesului verbale d'in siedinti'a tr., presiedintele presinta judecat'a judetului de presa contr'a lui L. Bözörményi. Presiedintele voiesce a pune judecat'a ad acta, inse se scolia

E. Simonyi si relativu la acêsta judecata face urmatori'a interpelatiune câtra ministrulu de justitia. Scie ministrulu, câ deputatul L. Bözörményi e citatu pre dîu'a de asta-di, ca in urmarea judecâtii judetului de presa sê intre in inchisore; — si daca scie, ministrulu este provocatu a se dechiarâ, cum se pote aduce in consonantia acêsta procedere cu immunitatea deputatului si cu §-ulu 83 d'in regulamentulu de presa edatu de ministrulu de justitia in 17 maiu a. tr., care regulamentu asta-di are valoare de lege? Interpelatorulu doresce, ca ministrulu sê se dechiarê numai decâtu, câ-ci caus'a e urginte.

Presiedintele voiesce sê se inchida incidentulu si sê se treca la ordinea dfilei; Madarász pleleza, câ lhandu in consideratiune momentuositate obieptului, sê se puna la ordinea dfilei. (Aprobâri in stang'a). — Ministrulu de justitia B. Horváth dîce, câ e periculosu, ca faptorii legelativi si executivi sê se mesteece unulu in resortulu altui-a; legelatiunea face legile, poterea executiva le esecuta; legelatiunea nu pote fi foru apelatoriu. Diet'a nu pote impedece esecutarea judecâtii, nici nu o pote aprobâ sêu reprobâ.

P. Nyári: Legelatiunea detoresce a se ingrigi, ca immunitatea deputatului intr'adeveru sê csiste, si de aceea diet'a trebuie sê vighieze, nu cum-va sê inchida pre care-va membru alu ei, fâra scirea si concessiunea dietei. — Vályi spriginesce pre Simonyi

si Madarász. — B. Halász pledeza pre langa Madarász si provoca pre ministrulu de justitia, ca sê respunda la interpelatiunea lui Simonyi. — Totu in acestu sensu vorbesce si Deák y, si propune ca sê nu se conceda a inchide pre Bözörményi, pana ce nu i va incetâ mandatulu.

Bónis propune, ca tote actele cu judecat'a judetului d'impreuna sê se transpuna la comisiunea de 10.

Ministrulu Horváth intr'o cuventare lunga voiesce a demunstrâ, câ §§ 82, 83 d'in regulamentulu de presa sunt chiari, altcum tribunalele apelatorie aru fi cerutu deslucire in asta privintia de la dsa. (Sgomotu in stanga. Drept'a cere trecere la ordinea dfilei.)

Csiky partinesce propunerea lui Madarász.

(Va urmâ).

Sabiuu, 22 iuniu 1868.

In dfilele aceste ajunse aici Dlu Pascali cu trup'a sa artistica — dramatica. Romanii lu-acceptara cu multu simtiu si éta-lu astadi in midiloculu nostru.

Daca preste totu, noi romanii Ardeleni eramu nefericiti si osanditi a participâ totu in teatre straine, si daca noi nu poteamu pana acum sê ne facemu o idea adeverata despre aceea ce pote si este intru adeveru, éta teatrulu romanu unu templu alu adeveratei civilizatiuni, in care Ardelenulu se vede radiecatu in o lume noua de elu necunoscuta. Dlu Pascali, artistu in tota potera cuventului, scie sê representeze pre bîne a tote nuancele unei poteri natiunali, scie sê descepte gustu si sentieminte nobile.

Romanulu satulu pana in sufletu de veniulu limbiloru straine si candu asta-di ironia sortii si fatala ruina a imperiului ne restringe limb'a, era-si numai in cerculu familiei si la altariulu Domnului, se simte cu atâtu mai inaltiatu, candu elu se vede acasa pre bancile unei scole universali in altariulu unei temple de civilizatiune si spiritulu.

Strainii sciuva sê admire in Dlu Pascali pre artistulu Europenu, care impreuna in sine tote calitatile, ce Tali'a si Melpomene receru de la favoritiiloru. Era Romanii voru scî se imbracisiez pre fratele lorulu ce petrece ali in midiloculu nostru, spre a ne face fermi in credintia, in care vacilâmu.

Eri se dede representatiunea „Strengariulu d'in Parisu“ cu unu sucesu supriindiatoriu. Dlu Pascali va mai petrece inca o septemane in midiloculu nostru, de unde apoi va caletori câtra Lugosiu si Temisior'a.

Vien'a, 24 iuniu, 1868.

Seclulu, in carele traimu, prin inventiunile si operele uimitorie de grandiose, ce le fece intr' insulu spiritulu omenescu, a asiediatu in umbra si a intunecatulu cele siepte minuni ale lumii aceste.

Vehicululu principale, prin carele s'au potutu produce si realisâ acele opere admirabili, ce constituiescu in presinta fal'a geniului umanu, a fostu mai preste totu desteptarea spiritului de reuniuni, au fostu reuniunile. De aceea reuniunile si insocirile de totu soiulu se si estinsera preste intregu campulu activitatei mintei si poterei omenesci, si ori-unde in dfilele nostre e, de a se produce vre-unu lucru mai maretiu si mai grandiosu si e de a se ajunge vre-unu scopu mai sublime si salutariu in vietia politica, besericesca si sociale, pretotindeni omenimea refuga la reuniuni. Omenimea a recunoscutu, câ „unde-i unulu nu-i potere, ci unde-su doi si mai multi potera cresce“, precumu canta poetulu nostru Alesandri. Cu unu cuventu, reuniunile suntu un'a d'in caracteristicile seclului nostru luminatu, asiâ, câtu pre acêsta nu fâra cuventu l'amu potê numi si seclulu reuniuniloru.

Natiunea romana, scuturaudu, de pre sine lanturile sclaviei secluarie, a sentitu indata la prim'a sa desceptare, lips'a de reuniuni in tote ramurile si dupa impregiurârile mai multu, sêu mai pucinu favorabili, in cari se aflâ, unele le-a si chiamatu in viatia. Una reuniune este, carea la noi pana in diu'a de adi forte pucinu sêu mai de locu nu a fostu considerata si imbracisiatâ — intielegu reuniunile de cantâri, de si ele asisderea s'aru fi potutu inpamentu intre noi inca de multu, cu pre pucine sacrificie d'in partea nostra si spre forte mare folosu alu nostru.

Cine ore n'a sentitu vre-o data si nu cunosce magic'a potere a cantârei? Cine sê nu scia, ce rola insemnata a jocatu ea in tote tempurile intru imblandirea moravuriloru, intru infiacararea si insufletirea pentru scopuri maretie si mantuitorie si intru inaintarea curei spirituali si in genere a civilizârei in tere omeni? Cantulu cu sor'a sa dulce, cu poesi'a, fiindu mai generalu intielese de tote clasele poporului, au si facutu pururea d'in tote artile frumose sierbitiele cele mai mari, intru a inaltia pre omeni la idealulu frumosului si sublimului si astfelu intru a-i inainta cu pasi rapedi pre calea progresului. Music'a se dîce lim b'a universale a ome-

nimei, câ-ci ea graesce la anima, si anima cu totii avemu; dar apoi music'a cea mai frumoasa e fâra indoieia unu cantu regulatu esecutatu de voce omenesca. — Si ce sê dîcemu despre efectulu musiciei, fia vocali fia instrumentali? La audiulu cantului dulcesunante alu fluierului lui Orfeu saltau muntii cu selbele si stancele lorulu mohorite, dupa cum si-imaginâ lucrulu si dupa cum lu-sprimâ mitologia latino-greca in modulu ei idealisatoriu. Era in câtu privesece specialminte music'a vocale, ca sê ne convingemu despre rezultatele ei gigantice, n'avemu sê mergemu mai departe de inceputulu secululu presinte: Germani'a desbinata in sine si in consecintia acestei strivite la Ien'a, Austerlitz, si in alte lupte prin armele subigatorie ale unui Napoleonu, si mai multu inca subigatorie deja de mai inainte prin cultulu abnorme datu limbai franceze, fû desceptata d'in somnulu letargiculu alu peritiunei inainte de tote prin cantâri patriotice ale juniloru sêi studinti, cari dupa acele lovituri fatali inceputa a se coalisâ in „reuniuni renane de cantâri.“ Asta-di Germani'a pare a se apropiâ totu mai tare de tient'a aspiratiuniloru sale, de perfecta unire natiunale-politica, si cine va potê negâ, câ la prepararea spiritelorulu spre acêsta au contribuitu nu pucinu reuniunile de totu soiulu, ér cu deosebire cele de cantâri, cari asta-di suntu ramurite preste tote plaiurile Germaniei?

Cautandu la rezultate, ca cele pre scurtu atinse, credemu, câ cu noi d'impreuna voru fi nutrindu si alti Romanii dorulu de a vedê infintiandu-se si intre noi câtu mai curendu si câtu mai numeroase reuniuni de cantâri, pentru ca muntii romantici si vâilele frumose Daciei traiane sê resune de acorlele lirei si de acceentele melodiosei limbe romane, si inspiratiunile poetiloru romosii,acompaniate de nesce arie compuse si esecutate dupa cerintiele moderne ale esteticei, sê devina nesce schinteie, cari sê aprinda in totu pieptulu romanu iubire invapaiata câtra car'a patria si natiune si sê provoce o promtetia generale, de a sacrificâ ori si ce pentru scaparea, pentru inffiorarea si glori'a lorulu.

Inse prin cine si cum sê se infintieze?

La acêsta intrebare vrendu a responde abstractu de la Romania libera, unde nu ne indoimu, câ sub unu principe generosu si alesu, si sub unu regimulu patrioticu, ca celu presinte, cantu unu aventu ne mai vedutu pana acum si una activitate rara se observa desvoltandu-se in tote sferile societatei romane, sub atari auspicie fâra dubiu voru incepe a emulâ câtu mai curundu tote cetâtile si orasiile Romaniei intru infintierea a astu-feliu de societati sêu reuniuni cantatrice de barbati, dupa modelulu celoru d'in Europ'a civilizata, in cari se adeveresce asiê de multu dis'a celoru vechi: „miscere utile dulci.“

In provinciele romane d'in Austri'a nu incape indoieia, câ stulintii romanii suntu in prim'a linia chiamati a imbracisâ cu caltura junila ide'a d'in vorbasi a o pune in lucrare, asiâ câtu sê nu lipsesca gimnasiu ori scola mai inalta frecventata de romanii, fâra ca d'insii sê nu fia in totu loculu reuniti in societati de musica vocale. Si acêsta cu atâtu mai virtosu, câ-ci atari societati nu numai le-arsierbi juniloru clienti ai Muselorulu de parte spre distractiunea cea mai nobile si totu-o lata cea mai folositoria, nobilitandu-se forte multu prin cantulu regulatu inim'a si gustulu esteticu alu omului, ci de alta parte sierbitiulu, ce l'aru face d'insii prin efectulu curtaru concertu romanescu sêu prin entusiasmare si insufletirea produsa estu modulu acêsta sêu ceea cecasiune, ar fi celu mai acomodatulu sierbitiu, ce mamâ natiune l'ar' asteptâ de la cercustârile ctatei lorulu, unu sierbitiu acêsta cu multu mai acomodatulu si mai aptu de la juni, de câtu de multeci nenimeritulu amestecu in vultorile politiceie elemere. Sê ne inchipuimu d. c. corurile vocali deji esistinti si multu laudate ale studintiloru romanii d'in Oradea, Blasiu, Brasiovu, dandu-si unu „rendevous“ la fiitoria adunare generale a Asociatiunii rom. transilv., tienen-la estu tempu la Ghierl'a: câtu n'ar' adauge productiunea lorulu la festivitatea si la entusiasmulu acelorulu doue trei dfile! Ba inca mai multu, cu câtu cfeptu n'ar' mai potê lucrâ in directiunea susu-atinsa prin corurile si cantâri lorulu prevestitorie de unu mai felice viitoriu atari reuniuni de studinti romanii, daca tempulu vacatiuniloru celorulu doue lune de vera l'aru folosi si pentru câte o excursiune colectiva acu-si in acêsta acusi in celalaltu tienutu romanticu alu belei nostre patrie, ceea ce le-aru sierbi totodata si spre a-si cunosce mai bîne patri'a, si in urmarea spre a invetâ a o amâ mai cu fragedime? . . .

Ci ajunga de astadata ceea dîse pana aci.

De inchiare cutezu a mai adauge numai inca unu lucru, carele pote multoru li-se va parê la antâ'a vedere paradocusu. In casu adeca, candu acestu reinsemnatu apelu s'ar inteli cu parerile si ale altor'a, si deca ar' deveni urmatu, se sternesce intrebarea: câ pre ale cui spese sêu cu ce si cum sê caletoresca tenerii comembri ai atarorulu insociri d'in regiuni departate la aieptatele festivitatii si conveniri? Respun-

cu speșele nimeni, ci eca asiã „per pedes apostolorum.“ Tenerimea nostra mare parte e seraca: ea trebuie darsã sã facã d'in seracia politica, si luãndu bastonasiulu a mana, in cete cãte de trei, patru, sã facã cãte o preambulare d'in satu in satu pana la locul destinãtiunei. „Ver'a tota tufa dã salãsiu“, e d'itcal'a romanesca. Prin Transilvani'a si prin alte pãrți se afla multi preoti si deregutori romani, cari in teneretiele sale, avendu de a merge la scolele Blasiiului sãu la altele si era-si de la d'insele cãtra casa, au practicat nu o lata acestu modu efinu de caletoritu. Preste aceea ospitalitate Romanului e in ca si in presente laudata si elu o eserceza prea bucurosu mai alesu facia cu „liacii“ (cum numesce elu studintii), necerendu de la d'insii alta respãta, cãtu ca acesti-a sufletulu lui apesatu de atãtea restriste si visatoriu de reminiscintiele marirei strãne si de unu mai gloriosu viitoriu sã i-lu radicea maru pre unu momentu si sã i-lu recreeze prin unu antecã dulce romanescu.

Fia, ca molesã idea, desfãșurata si propusa in pucine trasure, sã intempine unu resunetu mai eficace in animele bravei junime romane!

Dentatu.

ROMANIA.

Diurnalulu „Romanulu“ previne cu urmãtoarele vestirea principelui Napoleonu in Bucuresci:

Poporulu capetalei va potã salutã cu iubirea si entusiasmulu ce recunoscintia a pusu totu de-unã animã a Romaniloru, pre unu principe alu carui nume slavitu, Napoleone, este unu obiectu de idolãtria pentru nãtiunea romana. Napoleone, acestu nume legatu atãtu de strinsu cu cascigãrea drepturiloru suverane, ce le are acumu Romani'a, are unu resunetu atãtu de potericu in asta tiera, in cãtu nu este fiintia omenesca, care sã nu-lu cunosca si sã nu-lu pronuncie cu veneratiune: aceste sentiminte, Romanii voru avã fericirea a le exprime unu membru potericu alu acestei ilustre familie, si poporulu capitalei, acum ca totu de-una, este detoru a fi, si nu n'endoiãu cã va fi adeveratã spresiune a tãierei intregi. E o mare serbãtorã, d'itã fericita, in care Romanii, prin poporulu capitalei, voru dovedã, cã recunoscintia este una d'in calitãtiele distinsã ale animei lor, si cã iubescu cu entusiasmu pe binefacãtorii lor.

Este o fericire pentru Romani, cã Principele Napoleonu ne dã ocaziunea d'a-lu salutã p'acestu pãntu liberu, si liberu prin poterica protectiune a acestei anguste familie.

Geniulu tutelariu alu Romãniei, potericu in actiunile lui, ca-si geniulu miraculosei familie a Napoleoniloru, facã ca Principele Napoleonu sã puna piciorulu pe terãmulu Romãniei, liberu prin vointia si protectiunea acestei poterice familie, tocmai in d'itã care, acum 20 de ani, poporulu aptualei capitale a Romãniei intregi, a radicatã stindariulu libertãtii prin care Romani'a s'a manifestatu Europei cã este, si cã este adeveratã colonia a lui Traianu, demnã a vegãda a giutei latine la gurele Dunareii.

Este de bunu auguriu acãsta intemplantã, ea ne amãntã, cã precumu d'itã acãsta a fostu acum 20 de ani inceputulu renviãrii nãtiunii romane, acum cã prin Napoleonu a pusu piciorulu pe terãmulu ei, Romãni'a va esã pe deplinu triumfãtorã d'in luptele mari ce amenintã Oriintele si Occidintele.

Adunarea Deputatiloru.

Siodintia de la 5/17 iuniu 1868.

Sub Presiedintia dlui Fetu.

Se comunica domisiunea dlui Stefanu Golescu ca deputatu. Camer'a primesce.

D. Georghiu interpela pe D. ministru de finãtie privintia crizei monetãrie de la Iasi, d'in caus'a, cã s'a tramis la Iasi doue sute de mii de lei in moneta de arama. In d'itã se plati conformu legoi, numai cãte cinci lei in moneta de arama la cei ce avoãu a primi bani de la Statu, s'au tramis mandate intregi in moneta de arama; d'aci a rezultatã cã se resulta totu-deuna candu se respãndesce mai multa moneta de arama de cãtu trebuie pentru schimbu; monet'a de arama s'a discreditatu; n'o mai primeãu negutiãtorii, sãu primãu diece bani, dreptu optu parale in locu de doue-spre-diece, cursulu Iasiului. Monet'a dar' a fostu considerata ca falã: o pane care sã cumpãra la Iasi cu 60 par. se vindea prin Iasi noui cu doui lei jumetate. Primãria de Iasi a luatu mearã pentru a oprã acestu reu, obligãndu pe casieri a nu da mai multa de cinci lei in bani de arama celor ce avoãu a primi bani de la tesauru. Mai vorbesce a supr'a reului ce resulta in o prã mare cantitate de moneta de arama. Dice cã inca tramitendu-se numai moneta de arama la Iasi s'ar potea dice cã s'a facutu acãsta pentru a se aduce aci d'acolu aurulu si argintulu pentru a plati lui Oppenheim. Mai interpela inã privintia vuitiloru ce au esitu cã au venitã bani falsi d'in Iasi si Austri'a.

D. Ministru Brãtãnu dice cã, d. Georghiu a ceru depesiã ministeriului facuta d'in ordinea dsale si ori cine potutu vedã cã, a ordonatã aplicãrea strictã a legoi, care nu

opresce pe nimeni d'a luã mai multa de cãtu cinci lei noui daca voiesce a avã mai multi bani de arama.

D. Georghiu a d'itã cã s'au tramis la Iasi doue sute mii de lei in moneta de aurã cã sum'a este prã mare, si astufelu ast'a moneta s'a discreditatu. — Acãsta numai d. Georghiu o spune cã-cã d'in tote pãrtilu au venitã reclamãri cã nu s'a tramis indetula moneta de arama si cã nu ajunge pentru schimbu. Mai nãinte d'a se trimitã de cãtra guvernulu monet'a de arama la Iasi, au venitã d'acolu cari au datu argintu si-au cumpãratu moneta de arama; asemene si aci banca romana a cumpãratu pentru diece mii de lei, si tesaurulu nu trebuie sã deã pentru cã legea dice se nu se deã mai multa de 5 lei unui-a ce are a primi bani de la Statu? Daru d. Georghiu, dice cã s'a gramaditu pre multa moneta de arama in Iasi: mai antãiu cã nu e prã multa, cãci suntã mai multe milioane pe candu in Iasi s'au tramis doue sute de mii de lei. S'apoi chiaru d'ar fi prã multa acolo se va stabili echilibrulu prin schimbu, trecãndu de la Iasi pe la alte locuri unde lipsesce ast'a moneta.

Respunde apoi dlui Georghiu in privintia celor ce a d'itã cã s'a tramis acolo arama pentru a se aduce aci argintulu spre a se plati anuitãtiele imprumutulu. Oppenheim si spune cã reu a facutu d. Georghiu se radice ast'a cestiune, cã-cã ilu sãlesca se declare cã departe d'a se aduce d'acolu bani aci, pote probã prin actele ministeriului de finãcie cã de mai multi ani contributiunile de acolo, nici n'au ajunsu pentru acoperirea cheltuieliloru ce se facu acolo si se mai tramitu inca d'aci bani acolo; d'in parte de peste Milcovu de mai multi ani nu intra nici unu banu in visteria.

D. Cogãlnicianu. Dãca esiste o ore-care discreditu in moneta de arama la Iasi, acãsta provine d'in caus'a cã'n Moldov'a suntã patru cursuri; alu visteriei, cursulu nouu, cursulu orasiului Iasi si cursulu Galatiului; D. ministru la tramitãrea monetei de arama n'a avutã in vedere aceste diferite cursuri si d'aci a rezultatã pote in parte depreciãrea monetei de arama; inse D. ministru n'a cunoscutu impregiurãrile locali pe candu ministrii d'in Moldov'a, d-nu Gusti e vinovatã cã, n'a] explicatu acesteã colegiulu dsale, cã-cã dsa candu erã primãriu de Iasi a regulatu cursulu monetei acolo. Areta fluctuatiunea, ce provine d'in diferitele cursuri si cum aci patru-spre-diece sfãnti, adãca unu galbenu in cursulu fiscalulu facu 31½ lei, adãca 20 parale agio la schimbu d'in argintu in aurã, pe candu la Iasi 14 sfãnti facu 35 lei si galbenu ambãndu 37 lei acestu agio e dar' acolo de 2 lei; asemene si cu arama d'in caus'a neregulãrei cursulu. Esiste in adevãru depreciãrea monetei de arama la Iasi, inse s'a mai intemplantã acãsta. Recunoscã ca si d. ministru cã Moldov'a de mai multi ani nu aduce nimic in visteria si cã Valachia i vine in ajutoriu, inse nu voiesce se discute de unde vine acestu reu, cã-cã s'ar aprinde discutiunea. Mai repotã cã monet'a de arama e depreciãta la Iasi, cã pote ar fi bine a se tramitu si moneta de argintu pentru a se restabili echilibrulu, cã-cã fiindu prã multa arama naturalmente se depreciãza.

D. Mehediãtãnu face o propunere prin care se cere a se autorisã guvernulu, se taia catã mai curundu monet'a de argintu de 2 lei, 1 leu si 50 bani, pentru care se da guvernulu unu creditu de 300,000 lei noui.

D. ministru Brãtãnu dice, cã monet'a de argintu e forte trebuinciosã, cã-cã fara leulu in natura, tote transactiunile se facu in pagub'a multimei si in folosulu cãtoru-va speculanti. Dsa o primesce si declara, cã acãsta moneta se va taia in tiera.

D. Mehediãtãnu explica avantajulu unu otelu de moneta in tiera, propune pentru acãsta unu creditu de 400,000 lei; totu odatã areta, cã suntã sume de bijuterii si argintãrii cari se vendu cu precieulu jumetate, si care s'ar potã mai bine prefãce in moneta.

Se pune la votu propunerea cu bile si se primesce cu 62 voturi contra 3, d'in numerulu de 66 votãnti si o abtãnuere.

D. Ministru de resbelu, areta, cã conformu legii de contabilitate trebuie a se luã materiale de imbracaminte pentru armatã d'in tiera; prin care cere sã se potã cumpãra de ori unde s'aru gasi in tiera materialele trebuinciosã, dupe ce in urm'a unei licitatiune nu se voru gasi lucrurile cerute; acestu proiectu de lege nu se pote votã acum, si de aceã dsa cere autorisatiunea Camerãii, a urmã dupã proiectulu de lege chiaru de acum.

D. Lãpati, dice, cã nu e trebuintã de a se face o propunere in scrisu, cã-cã legea permite ministeriului a tratã in particulariu.

D. Ministru Brãtãnu, explica cum industri'a nostra nu pote face concurentia celei streine, care a gasitu metod'a de a face postavuri d'in postavuri vechi, pe candu la noi se pune lana nouã; licitatiunea e desãvantãgiosã, si ea e numai unu adãpostu pentru justificãrea functiunãrilor neonesti. D. ministru ve cere autorisatiunea morala, a imbracã ostirea cu materii bune si sanetose, ca sã nu fia in urma datu judecãtii pentru acãsta.

Se face o propunere conformu cecãrii dlui ministru de resbelu, si puindu-se la votu se primesce cu unanimitate.

Se pune in discutiune proiectulu de lege prin care se acorda ministeriului Culteloru unu creditu de 417,631 lei vechi, pentru plat'a mai multoru profesori si superiori de monastiri de peste Milcovu pe exercitiulu anulu 1860. Camer'a luã primãscã in unanimitate.

Se pune in discutiune proiectulu de lege pentru creditulu acordatu dlui ministru de interne de lei noui 63,724, pentru despãgubirea mai multoru particulari, ce au incredintãtu

bani prin posta si s'au perdutu. Camer'a luã primãscã in unanimitate.

Asemenea se voteza in unanimitate sum'a de 23,500 lei noui pentru scolele romane d'in Brasiovu ca subventiune anualã.

D. ministru de interne dice cã pentru ca Camer'a e in platirea detoriiloru, o roga a dã o solutiunea si cestiunei Lomãtre si Bergmann.

C. ministru Brãtãnu, explica cestiunea si areta cã d. Lemãtre e unu contractu alu guvernulu, si prin urmãre guvernulu acãsta e responsabilu er' nu d. Lemãtre. — Guvernulu d'in urm'a lui 11 Fevruariu, a inchiatu prin d. D. Sturza ministru lucrãriloru publice, o alta conventiune, care s'a inlaturatu de Camera er' nu s'a respinsu. Guvernele sunt solidare, si prin urmãre Camer'a trebuie sã-i deã solutiune mai curundu.

D. Berendei interpela pe d. ministru de resbelu in privintia scolei militare, care se dice cã nu au facutu in anulu acãsta nici unu progresu d'in caus'a de lipsã de profesori in mai multe specialitãti, precum si reu'a ei intretinere si lips'a numerulu eleviloru.

D. ministru de resbelu areta cã intr'adeveru scol'a a simtitu suferintã d'in caus'a miculu localu si lipsã de profesori; in anulu trecutã dice d. ministru, n'au intratu decãtu noue elevi in scola, lucru ce se pote atribui mearã ei departãri de capitalã.

D. Cogãlnicianu dice cã, strãmutãrea scolei militare la Iasi a fostu o satisfactiune pana ce se voru da alte imbunetãtiri acestui orasiu.

Se nu se strãmutã dar' scol'a, cã-cã trebuie se fia unu centru de lumina aproape de otãrele nostre: sã se imbunetãtesca dar' conditiunile ei, ca se ne deã tineri cu inimi romanesce. Sunt sume de palate si monastiri unde s'ar' poteã pune scol'a, afãra de aceã s'au vendutu si se vendu pe pretiuri de nemicu case mari, palate; cãtu pentru profesori acestã nu ne potã lipsi. Sunt tineri, ce se tramitu in strãinetate cu chetuiel'a Statulu si cari trebuie se facã dupe lege pe profesorii, acestã potã merge si in Iasi. D. comandatu alu divisiunei teritoriale pote prã bine inspectã scol'a cum inspectã si alti comandati cum e celu de la Metz. Dar' scol'a nu merge bino pentru cã e reu ingrigita. Scol'a acãsta erã o datã buna, si nu crede ca s'a stinsu simtiulu patriotice alu junime; caus'a e atuncã directorele scolei. In privintia scoleloru civile care mergu totu asiã reu, caus'a e, cã d. ministru alu culteloru nu-si face datori'a a suprãveghia. Prin urmãre cere, ca scol'a militãrã sã se imbunetãtesca acolo, er' sã nu se strãmutã.

D. Ministru Brãtãnu, dice cã acãsta cestiune trebuie sã se discute in comitetu secretu.

Noutãti Straine.

SERBIA. Diuariulu „Politik“ publica urmãtoãriã dechiaratiune:

On. redactiuni a diuariulu „Politik“.

La mandatulu domnulu meu, a principelui Alexandru Karageorgevits, rogu prin acãsta pre on. redactiune a diuariulu „Politik“, sã binevoiesca a publicã in pretiuit'a sa foia dechiaratiunea alaturatã a Mariei sale.

Cu stima cuveniintiosa

Paulu Trifkovics
secret. princip.

Bokszeg, comitatulu Aradului
20 iuniu 1868.

Bokszeg, 20 iuniu 1868.

Dechiaratiune.

De la asasinatulu d'in Topcideru, circuleza in continuu prin foiele publice sciri, cari aducu aceã crima in legatura, cu person'a si famili'a mea. E mai pre josu de demnitatea mea a refutã pre largu atãri acusatuni neconsciintiose, dãra d'in stim'a cãtra opiniunea publica, care aru potã fi sedusa prin astufeliu de calumnie nedemne, me sentiã obligatu, a protestã prin acãsta publice si resolutu pentru mine si famili'a mea, contra unoru sciri ca aceste-a, cari se imprastia sistematicu de unu numeru de soldieri cunoscuti, numai spre a compromite in modulu celu mai nedemnu person'a si famili'a mea, nãntea nãtiunei serbesce si a intregi Europe.

Me mangãiu cu aceã, cã opiniunea publica neconscãptã va judecã dupã cuviintia pre acei calumniãtori, si dechiaru, cã voiã fi constrinsu eventualmente a cere scutulu legii, contra respãndirei frivole a numiteloru sciri.

Principele A. Karageorgevits.

Mã reproducemã urmãtoãriulu telegramu d'in Neoplant'a:

Redactiunei diuariulu „Politik.“ Suscãrii dechiarã in numele comitetulu omlãdinei, alesu pre unu anu de adunãrea publica anualã, tote insinuãtiunile foieloru d'in Pest'a si Vien'a contra Omlãdinei, ca mintiune neconsciintiose si tendintiose, si protestãza publice contra acestoru calumnie dejositorie. Omlãdin'a lucrã publice pre campulu literariu si socialu, tiene adunãri publice anuale, si uniculu ei instrumentu e cuventulu pronuntiatu publice cu gur'a, sãu in scrisu.

Hadzus
presied. comitet.

Gernib
secretariu.

ANGLIA. Publicăm cuprinsul principalu alu unei depesii, datata d'în 9 l. c. si adresata de dlu Beust, către ambasadorulu austriacu in Londr'a, contele Apponyi. Depesia această se referesce la reprezentatiunea, facuta de mai multe firme d'în Londr'a, contr'a dărei de cupone d'în Austri'a; depesia această e memoravera, pentru că afara de obiectulu ei respectivu, contine si parerile dlui Beust despre relatiunile totale ale Austriei. Pasurile mai insemnate suna:

„Candu amu primitu ministeriulu, amu aflu Europ'a pregatita la spectaculu unui bancrotu moralu, politicu si finantiariu in Austri'a. Curarea ranei sangeranti, care a luat-o asupra-si maiestatea sa, depindea mai nainte de tote, de la impacatiunea definitiva cu acele provincie, cari se supunu coronei St. Stefanu, cu natiunea cavaleresca (?!), de care cu mandria te tieni dta, dle conte. Impacatiunea cu Ungari'a, esecutata de noi, a fostu caus'a principala a situatiunei abnorme, in care se află ministeriulu cislaitanu in d'în'a formatiunei sale. In esint'ia sa unu ministeriu constitutiunalu, care reprezenta maiortatea senatului imperialu, guvernulu formatu de principele Auersperg aveă, a calculă cu fapt'a complinita a impacatiunei neevitabile cu Ungari'a, si totu-odata, cu pasiunile si pretensiunile unui parlamentu teneru. Se pote afirmă, că senatulu imperialu, candu a luat in mana cestiunile finantiarie, n'a documentatu totu-de-un'a moderatiunea, in care esceleza cas'a de josu anglesa, multu disciplinata, candu e condusa de autorități mari finantiarie, ca Disraeli si Gladstone.

Pre langa tota apesarea necesității momentane, totu-si creditoriloru de statu interni si externi le remane sperant'ia, că prin regularea bugetului, preste putienu se va restitui si echilibrulu intre valoarea adeverata si fictiva a baniloru de chârta, cu alte cuvinte, că disparendu deficitulu, va dispărè si agiulu. Ore potè-se-voru realiză aceste sperantie mai tempuriu, s'eu mai târdu, voru aretă evenimentele. Atâtu-a stă, că guvernulu ces. reg. considerandu, că una noua urcare a dărei e neposibila *), aru potè alege numai intre una lovitura de statu si intre aprobarea mesurorulu proieptate de maiortatea senatului imperialu. Ori câtu de dorerosă s'eu fia marturisirea perplexității nostre, sinceritatea, cu care o depunemu, va desarmă neincrederea si va nimici intrigele, cari speculeza la calamități triste. Proprietari chârtilorulu austriace, voru recunosc preste putienu, că patinti'a e consiliariulu celu mai bunu.“

Varietăți.

** (Procuratorulu statului dezvoltă preste putienu energia in intentarea procesorulu de presa.) Diuariulu „Nar. Pokrok“ impartasise scirea, că maiestatea sa si-aru fi exprimat nendestulirea pre inalta cu procederea procuratorulu de statu in procesele de presa contr'a diuariorulu d'în Prag'a. Redactiunea lui „Nar. Pokrok“ comentase această scire cu observatiunea, că nu pote garantă pentru adeverulu ei. Acum serie „Politik“ că maiestatea sa nu s'a exprimat in modu neplacutu către procuratorulu statului, d'în contr'a, maiestatea sa a spusu personalulu tribunalorulu, că accepta de la dinsulu, s'eu se faca nependinte si „in josu, si s'eu intrevina in tote procesele de presa cu energia si rezultatu. Procuratorulu statului fu intrebatu, pentru ce nu se finescu procesele de presa mai iute. — — — Ca omeni umani dice „Politik“ trebe s'eu dămu dlui procuratoru de statu si consiliariloru tribunalulu provincialu testimoniulu, că membrii redactiuniloru nostre, de candu portofoliulu justitiei se afla in manele profesorulu germanu Dr. Herbst, locuiescu formalmente la tribunalulu penalu, si că iutimea si fundamentalitatea investigatiunei nu mai lasa nimicu de detoritu, daca considerămu, ca investigatiunea despre mai multe crime adese ori se inchiaia in unu patrariu de ora. „Energiei“ si „resultatulu“ organelorulu penale contr'a diurnalistorulu contribu publiculu, d'în tempuriu stravechie, cea mai deplina recunoscintia. — Do cum-va scirea această e adeverata, apoi autemur siguri, că procuratorulu de statu d'în Cislaitani'a si-va dă tota silinti'a a corespunde preste inaltei incuragiări, celu putienu candu e vorb'a de persecutarea foiloru natiunale opusetiunale.

** (Principele Napoleonu si procesele de presa in Austri'a) Pre candu petrecea principele Napoleonu in Prag'a, a primitu in audiintia pre conducatori cehiloru, Palacky si Rieger, si au conferitu cu ei vr'o doue ore. Cu această ocaziune numitii dni descriera principelului Napoleonu cu coloru vine starca deplorabila a poporeloru neindreptate d'în Austri'a, si avisara pre principele mai vertosu la persecutarea ne mai audita a presei in acestu imperiu, ce se numesce constitutiunalu. Audindu principele, cum se manipuleza la noi acestu monstru de constitutiunalismu, cum se restringe libertatea persoanei, si se pericliteza proprietatea privata, a proruptu in cuvintele eschiamatorice: „Acăsta procedura e infioratori'a!“ — Sapienți sat.

*) Daca regimulu eră convinsu, că una noua urcare a dărei e neposibila, pentru ce a proieptatu ministerulu de finantie, Dr. Brestel, urcarea dărei si senatulu imperialu a votatu-o? (R.)

** (Zelu demnu de lauda.) Abè a parasitu maiestatea sa Prag'a, si sierbitorii tribunalulu penalu, incuragiati de cuvintele imperatesci, s'au si imprastiatu prin tote părțile cetății, spre a immanuă citatiunile judetiale. (Politik“.)

** (Demonstratiuni in Prag'a cu ocaziunea primirei imperatului.) Candu mergea imperatulu la inaugurarea podului nou, se adunara la vr'o mie de omeni, studinti, literati etc. si facura musica de pisice profesorulu de tehnica, Kicke, pentru că de pre ferest'a lui falaiă tricolorulu nemtiescu. Mai mulți d'înre acesti tumultuanti intrara in locuinti'a profesorulu, aruncara flumur'a pre strata, si acolo o sfarticara in mii de bucăți. diuariulu „Nar. Listy“ a aparutu in această di cu margine negra. Imperatulu, superatu pentru aceste demonstratiuni, a datu profesoriloru de la universitate unu avertismentu, pentru că nu influentieza asupra studintiloru, ci crescunoranti, in câtu e scandalu etc. — Dupa a medi-adi s'au continuatu demonstratiunile pre campulu de bataia langa „muntele albu.“ Ospetii nemtiesci fura scosi cu petre d'în una gradina publica, unde si-petrecoau. La revist'a militaria abè au participatu jumetate d'în corpurile gardei cetatiansci. — In 21 iuniu s'a tienutu unu metingu langa muntele Bösig, sub presidiulu principelului Taxis, la care au participatu vr'o 15,000 persone. Adunarea s'a indignatu de portarea nedemna a comisariulu regimului, care nu voiă s'eu respecte libertatea cuventulu, intrerumpea mai pre fia care vorbitoriu, i-detragoă cuventulu; protestă in continuu, si in fine desfacu adunarea care se imprascia cantandu doin'a natiunala „Hej Slovane!“

** (Timpulu Omoru. O comora impartita la Galati.) Caldurile tropice continua inosite de uscatiune secetosa, ploiu nu avemu de locu, nici dupa trecerea lunei in fas'a diminuariei; se dice inse că asta temperatura d'în fericire bantue numai trei judetie, amercintandu-le de lips'a unei recolte manosa, adeca: Cuvurluiu, Tecneiu si Putni'a; imparteza de susu a tiei ar' fi urmandu ploiu abundante, in câtu semnaturile sunt in stare prospera si se spereza la o recolta buna; s'eu dee Domnedieu se fimu cercati numai cu atât'a! Regretămu a relată unu asasinu urmatu in orasiulu nostru in noptea de Dominee'a spre Lune; — se dice, că patru individi gasindu-se intr'o casa de tolerantia au survenitu si alti trei, cari voindu se intre, n'au potutu fiindu usiele inchiete; unulu d'în ei furiosu a fortiatu usile si a intratu, atunci unulu d'în cei patru ce erau in laintru, la injughietu pe noulu venitu, casapu de profesiune, si a remasu mortu pe locu; — aflămu că politia administrativa a prinsu indatu pe ucigasiu impreuna cu ai s'eu trei companioni, matrosi de la corabii de comerciulu, si i-au tradatu pe man'a justitiei. Se vorbesce că sarcofagiulu de piatra gasitu ingropatu in ograda a unui locuitoru d'în strada Lozoveniloru, si oshumatu prin spelele Municipalității in anulu trecut, ar' fi fostu plinu cu monete antice de ale Daciloru s'au Romaniloru; posedatorulu loculu impreuna cu alti tovarasi, ar' fi luat pe ascunsu toti acesti bani, câtme insemnata impartindu-i cu cofa intre d'insii; această novela publica „Anunciatorulu de Galati“ sub tota reserva. „Curier de Jasi.“

** (Cine a studiatu in Bonn.) Diuarulu ilustratu d'în Lipsa, publica in numerulu s'eu d'în 13 iunie urmatorulu anuci: „toti domni, cari au studiatu in Bonn, fie ori candu, sunt poftiti, a tramite adresele loru către doctorulu Geissler, Luisenufer 1. B. Berlin dupa care se li se faca dloru o comunicatiune interesanta, care nu se potè spune unei convorbiri publice. Cur. de Jasi.“

** (Afaceri militare.) Cu pre inalt'a resolutiune d'în 20 l. c. maiestatea sa imperatulu si-a rezervatu denumirea tuturor oficeriloru armatei si ai marinei de resboiu; proprietarii regimintorulu, generalii si admiralii prevediuti cu drepturi de proprietate, au perdutu drepturile, ce le aveau asupra avantiarei; aspirantii de oficeri se voru denumi de acum inainte prin ministeriulu de resboiu, er suboficerii prin comandantii regimintorulu. Aspirantii de oficeri voru inaintă in tempu de pace numai de doue ori pre anu, si adeca in maiu si noemvre; in tempu de resboiu dupa cum voru cere impregiurările. Ajutantii sistematisati ai proprietariloru de regimintu voru intră in corpurile trupelor loru.

** (Defraudatiune.) La un'a d'înre dirigatoriile de controlu ale curtii supreme de contabilitate in Viena s'a descoperitu una defraudatiune grandiosa de marce de timbru. Lipsescu 2000 marce, cari represinta sum'a totala de 42,000 fl.

** (Societatea pentru inoietatur'a poporului romanu.) a primitu pana acumu la comitetulu societății pentru a se distribui la elevii scolorulu de adulti d'în capitale, urmatoarele premii: D. C-te Carolu Rosetti 50 volume de diferite cărți de istorie si morala, langa care domnia s'a a adaogatu 500 lei pentru a se distribui la adultii cei mai silitori si necesitori. — D. I. Riureanu 200 brosiure d'în operile lucrate de dsa, dupa autorii straini vestiti, pentru a compune o biblioteca de lectura morala pentru tineri si adulti. D. Ananescu 50 brosiure d'în Contemplanțele Naturei, 25, idem Omulu si Rasele umane. D. Stefanu Badulescu 100 brosiure intitulate: „Caus'a cea mare a coruptiuni (tractiune)“ D. Barbu Stefanescu 30 esemplare de aritmeti ca practica. D. D. Bolintinenu 50 esemplare d'în diferitele sale opere. D. Georgescu 122 brosiuri intitulate: „Explicarea evangeliiloru d'în patru duminici.“ D. E. Mihaescu 30 brosiure intitulate, Contimpuranii ilustrati. D. Gr. Stefanescu 3 brosiure cu figuri litografate, intitulate, Animalele antediluviane.“ Pe langa acestea mai mulți d'în membrii comitetulu au oferit mai multe sute de volume de carti, didactice de istorie, morala, sciintie naturale etc. Secretariu-

lu sectiunei centrale alu societății in „Rom.“ aduce multiamia publica pentru aceste oferte.

** (Perceptiunea călei ferate de sudu.) Calea ferata de sudu a incasatu d'în 3 pana in 9 iuniu sum'a de 955,093 fl. cu 43,532 fl. mai multu de câtu in anulu trecut. Perceptiunea totala d'în 1 ianuariu 20,915,691 fl. cu 2,872,556 fl. mai multu de câtu in anulu precedentu.

** (Societatea naigatiuni cu vaporu pre Dunare) a incasatu d'în 31 maiu pana in 6 iuniu 312,675 fl.; alaturandu la această suma perceptiunile de la inceputulu naigatiunei paza in 30 maiu, resulta: 5,516,469 fl.

Sciri electrice.

Bucuresci, 24 iuniu. Principele Napoleonu a fostu primitu la frontari'a tiei de ministrulu presiedinte Gulescu, in Giurgevu la salutatu comandulu generalu francescu Mellinet, in Bucuresci la primitu naintea barierei principele Carolu, ministru si municipalitatea. Principele trecendu prin arculu de triumfu, prin stratele decorate serbatoresce, a descalcatu in otelulu „Hugues.“ — Ser'a se va ilumina cetatea, mane sera se va face una festivitade mare in gradina d'în Cotroceni a principelului Carolu.

Parisu, 23 iuniu. In siedinti'a de astadi a senatulu s'a desbatutu una petitiune. care cere desfiintarea tratulu comercialu.

Londr'a, 24 iuniu. In cas'a de josu pretinde Elcho, s'eu se faca cercetare despre institutiunile neeficiinti ale armatei. Peel urgeza immultirea rezervatiuniloru cu armările generale. Pakington dechiara. că conscriptiunea si sistemulu prusianu nu sunt oportune, apera organizatiunea introdusa a armatei. Elcho si-retrage propunerea.

Belgradu, 23 iuniu. Astadi la cinci ore de maneti'a a sositu aici principele Milanu; la loculu debarcării a fostu salutatu de demnitarii statulu si de corporatiunile cetatianiloru. Dupa te-deum merge in palatiulu principescu.

Minchenu, 23 iuniu. Duces'a Sofi'a d'în Bavari'a e incredintiata cu principele Ferdinandu Filipu de Orleans, duce de Alencon, alu doile fiu al ducelui de Nemours.

Viena, 23 iuniu. Tote foiele au primitu de la biroulu de presa unu comunicatu oficiosu, că Beust n'a pertratatu cu Rieger si Palacky, ci si-au impartasitu numai ilele pentru clarificarea reciproca.

Viena, 23 iuniu. „Oesterr. Corr.“ serie: Ministrulu de justitia, Dr. Herbst, va luă concediu de trei septemane dupa inchaiarea sesiunei senatulu imperialu, si va intrebuintia scaldele de Marienbadu. Ministrulu de finantie, Dr. Brestel, va face curu in St. Moritz.

Prag'a, 24 iuniu. Cu privire la comunicatu oficiosu alu biroulu de presa, „Politik“ dechiara, că Rieger si Palacky n'au cautatu convorbirea cu Beust. Deca Beust are cauza, s'eu rectifice această convorbire apoi s'eu nu-o faca pre spelele conducatoriloru cehiloru.

Parisu, 23 iuniu. Desbaterile bugetarie in corpulu legelativu incepu in 39 l. c.

Viena, 24 iuniu. Ministrii Berger si Giskra edau silinti'a, a intreveni in conflictulu escatu intre Beust si ministrulu presiedinte, Auersperg.

Belgradu, 24 iuniu. Ministrulu de justitia a prezentatu principelului Milanu personalulu s'eu. Principele response: Speru, că mi-veti fi amici, pre cauti fostu marelui meu unchiu, si veti enuncia dreptate, că-ci de la această depinde fericirea natiunii. Ministrulu de cultu si capitanulu Seschianiu au lutata eri pre principele Napoleonu in Baziasiu, si numele Serbiei si alu guvernulu.

Roma, 24 iuniu. „Giornale di Roma“ publica alocutiunea papei in afacerea austriaca. Pap'a n'are crediutu, că dupa inchaiarea concordatulu va avei deplange atari calamități besericesci in Austri'a. La gile d'în 25 maiu trebe desaprobate si compatimite pentru că contradicu doctrinelorulu besericesci. Poterea papei se baseza pre concordatu si pre dreptulu naturei. Pap'a condamna acele legi si provoaca pre acei-a, cari le-au proieptatu si aprobatu, s'eu si-aduna a minte de pedepsele besericesci, cari sunt statuate pentru vatematorii dreptulu basericescu. Pap'a lauda pre episcopii austriaci, si spereza, că episcopii unguresci i-voru imita.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.